

บทคัดย่อภาษาไทย

ความเป็นมา: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในช่วงวัยก่อนเรียนเป็นการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพราะเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการบริโภคอย่างรวดเร็วและแพร่หลาย เด็กมีภาวะโภชนาการเกินและอ้วนมากขึ้นส่งผลต่อการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในวัยผู้ใหญ่ ในขณะที่วัยเดียวกันก็ยังมีปัญหาภาวะโภชนาการขาดในหลายพื้นที่ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์: ศึกษาภาวะโภชนาการและการพัฒนาของเด็กอายุ 0-6 ปีใน 6 ตำบลรอบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการศึกษา : ศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบการสำรวจภาคตัดขวาง (cross sectional analysis study) กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 0-6 ปี จำนวน 372 คน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครองในระหว่างเดือนธันวาคม 2554-เมษายน 2555 โดยใช้แบบสอบถาม 49 ร่วมกับแบบบันทึกการตรวจสอบสุขภาพเด็กวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ และใช้ Chi-Square และ Fisher's Exact Test วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการศึกษา: ผู้ให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 66.13 เป็นมารดา รองลงมาคือ ญาติ ร้อยละ 11.83 บิดา ร้อยละ 7.53 และ พี่เลี้ยง ร้อยละ 0.54 ตามลำดับ เด็กวัยก่อนเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 51.61 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 48.39 เป็นเด็กช่วงอายุ มากกว่า 11 เดือน ถึง 6 ปี มากที่สุดร้อยละ 75.80 รองลงมา คือ 0 ถึง 6 เดือน ร้อยละ 14.25 และช่วงอายุ มากกว่า 6 ถึง 11 เดือน ร้อยละ 9.95 ด้านน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ พบความชุกของเด็กน้ำหนักน้อยกว่าและมากกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 4.57 และ 14.78 ตามลำดับ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุพบความชุกของภาวะเตี้ย ร้อยละ 10.48 น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูงพบความชุกของเด็กที่ผอมน้อยกว่าเด็กอ้วน (ร้อยละ 5.91 และ 10.22) พัฒนาการของเด็ก ร้อยละ 70.44 อยู่ในระดับปกติ ส่วนที่เหลือเป็นเด็กที่มีสงสัยพัฒนาการช้าด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ช้าด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ช้าด้านสังคม ช้าด้านภาษา และช้ามากกว่า 2 ด้าน ร้อยละ 2.76, 9.94, 3.87, 8.56 และ 4.42 ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเสี่ยงต่อภาวะทุโภชนาการ มีดังนี้ ด้านน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ ได้แก่ ช่วงอายุของเด็กในช่วงอายุ 0-6 เดือน ($p=0.004$) จำนวนพี่น้องห้าคน ($p=0.026$) ลำดับบุตรคนที่สี่ ($p=0.024$) ด้านส่วนสูงตามเกณฑ์อายุ ได้แก่ การกินนมแม่และนมกล่อง ($p=0.010$) ไม่กินอาหารฟาสต์ฟู้ด ($p=0.015$) กินขนมถุง 2-4 หน่วย/สัปดาห์ ($p=0.048$) อายุบิดา 14-20 ปี ($p=0.029$) พัฒนาการของเด็ก ($p=0.042$) ด้านน้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูง ได้แก่ เคยสูบบุหรี่ของบิดา ($p=0.028$) พัฒนาการของเด็ก ($p=0.039$)

สรุปและอภิปรายผล เด็กวัยก่อนเรียนในพื้นที่ 6 ตำบลรอบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีทั้งภาวะโภชนาการขาดและเกินโดยภาวะโภชนาการเกินและอ้วนมากกว่าระดับประเทศ รวมทั้งมีปัญหาด้านพัฒนาการ ดังนั้น การดูแลเด็กวัยก่อนเรียนจึงควรประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องและหามาตรการส่งเสริมด้านโภชนาการและการพัฒนาการเด็กให้เพียงพอและเหมาะสม โดยความร่วมมือของระบบบริการสาธารณสุข ครอบครัวและในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : โภชนาการ เด็กวัยก่อนเรียน ความสัมพันธ์ พัฒนาการ

Abstract

Nutritional status and development in preschool children in area of

Suranaree University of technology

Background: Children are the key time for growth and development. The world of Thai children and families has changed rapidly and extensively during the 20th century. Worldwide prevalence of childhood obesity and overweight has greatly increased.

Objective: To evaluate the prevalence of malnutrition and factors associated in a population of pre-school children in area around Suranaree University of Technology

Methods: A analytical cross sectional study at 6 sub districts area around Suranaree University of Technology was carried out from December 2011 to April 2012. This research studied the nutritional status and factors associated of 0-6 year-olds children. Nutritional status and developmental status were assessed. Moreover, we interviewed their parents with questionnaire then analyzed data by using frequency, percentage Chi-Square Test and Fisher's exact test.

Results: 372 subjected were collected. The prevalence of underweight and overweight including obesity by using weight- for- age Z-score were 4.57 and 14.78 % respectively. Stunting prevalence was 10.48% by length/height-for-age Z-score. Prevalence of thin was less than obesity by weight for height z-score (5.91 and 10.22 %). Suspected developmental Delayed in gross motor, fine motor, personal-social languages and delayed > 2 aspects were 2.76, 9.94, 3.87, 8.56 and 4.42 % respectively.

Factors associated malnutrition and obesity included age of the children ($p=0.004$), low birth weight ($p=0.022$), multiple birth ordered ($p=0.028$), paternal age ($p=0.025$), moderated snack consumed ($p=0.004$), suspected developmental delayed ($p=0.038$).

Conclusion: In area around Suranaree University of Technology, the prevalence of obesity found in this study was higher to that reported in national studies. Its associations factors should be considered in initiatives aimed at preventive measures in childhood. The child health supervision for proper nutrition and developmental care must disseminated among key stakeholders including health practitioner, policy makers, families and the general population in community.

Keywords: Nutritional status, preschool children, Developmental status, factors, associations, Suranaree university of Technology.